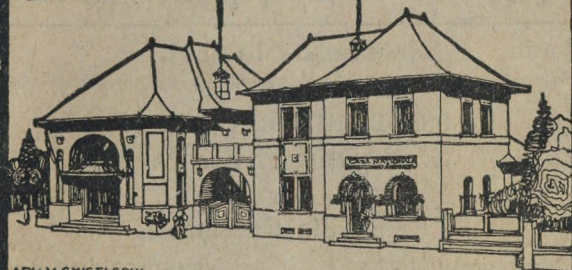

133502

PROIECT DE
CASA NAȚIONALĂ

ADM. V. SHIGELSKI.

BIBLIOTECA POPORALĂ A „ASOCIAȚIUNII”

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Anul XVI.

Nr. 137.

Mai 1926.

LUPTELE LUI MIHAI VITEAZUL

povestite de el însuș.

.....

Editura „AsociaȚiunii”, Sibiu, Strada Șaguna 6.

Prețul Lei 5.—

„ASOCIAȚIUNEA pentru literatura română și cultura poporului român“.

Intemeiată la 1861.

PREȘEDINTE DE ONOARE:

M. S. Regele FERDINAND I.

Prezident activ:

Vasilie Goldiș.

Vice-prezident I.:

Dr. Oct. Russu.

Vice-prezident II.:

Dr. Gh. Preda.

Comitetul central al „Asociațiunii“ numără 50 de fruntași din toate păturile societății românești.

E de datoria fiecărui bun Român să sprijinească „Asociațiunea“ abonând publicațiile ei și înscriindu-se de membru.

Taxele de membru sunt următoarele:

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna	Lei 5000—
Membru fondator al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna	„ 1000—
Membru pe viață al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna	„ 500—
Membru activ al „Asociațiunii“, anual	„ 50—
Membru ajut. al „Asociațiunii“, anual	„ 10—

MIHAI VITEAZUL

PROIECT DE
CASA NAȚIONALĂ

ADH. V. SMIGELSKI.

BIBLIOTECA POPORALĂ A „ASOCIAȚIUNII“

Anul XVI.

Nr. 137.

Mai 1926.

LUPTELE LUI MIHAI VITEAZUL

povestite de el însuș.

.....
Editura „Asociațiunii“, Sibiu, Strada Șaguna 6.

Precuvântare.

Puține mărturii ne-au rămas dela Domnii, cari au fost sortiți să stea în fruntea țărilor românești, unde să povestească ei înșiși faptele petrecute în timpul cât au avut în mână cârma țării lor. Căci puțini Domni știau carte, ba unii, mai cu seamă în vremea veche, abia puteau să-și iscălească numele pe câte un hrisov, ori pe câte un ceaslov ce-l dădeau în dar bisericilor sărace. Nici multele războaie ce aveau să le poarte pentru apărarea moșiei împotriva nenumăraților dușmani, nu le dădea răgaz să facă o operă culturală mai întinsă.

Astfel, dela acela care a înjghebat fulgerător unirea celor trei Țări românești, năruită, tot așa de repede, dela Mihai Viteazul, se cunoștea un

Memoriu, înaintat la 17 Ianuarie 1601 ¹⁾, împăratului Rudolf II, „în care avea nevinovăția de a vedea izvorul dreptăților“ (Iorga). Acest Memoriu a fost descoperit, la 1855, de contele Kemény din Ardeal, în Arhiva Ministerului de Război din Viena, care îl publică în *Magyar Történelmi Társ.* ²⁾ Dintre istoricii noștri, mai întâiu l-a semnalat Papiu Ilarian, retipăririndu-l în al său *Tesaur de monumente istorice*, în latinește, cum fusese scris, cu traducerea românească alăturată. Pe urmă a fost din nou publicat în colecția *Hurmuzachi*, de dl Iorga, cu data de 17 Ianuarie 1601. ³⁾ Această îndreptățire prezentată în scris împăratului german la Praga, cuprindea numai acele întâmplări, cari avură loc dincoace de munți, în Ardeal, unde Mihai călcase pe pământ împărătesc. Avea, totuș, chiar prin faptul că pornise direct dela nenorocitul

¹⁾ V. Alex. Lapedatu: *Din zilele de cădere ale lui Mihai Vodă Viteazul*, — partea întregitoare a operei lui Bălcescu: *România sub Mihai Vodă Viteazul*, ed. nouă, București, 1908, pg. 31.

²⁾ vol. III, pp. 174—188, Pesta, 1857.

³⁾ vol. IV, supl. I, No. CXCIV, pp. 230—237.

Voevod, multă importanță; deaceea, în cartea care adaugă istoria Munteniei, după data la care se oprise Bălcescu, dl Lapedatu o așeză într'un capitol separat — al IX-lea — împodobind, ca o piatră prețioasă, celelalte capitole. ¹⁾).

Acum de curând, însă, dl Angelo Pernice, un prieten al Românilor și un bun cunoscător al istoriei țărilor dunărene, a aflat în Arhiva Statului din Florența, secția Mediceo, cod. 4469, un alt *Memoriu*, al celui mai mare cuceritor născut pe plaiurile noastre. Acesta conține — pe lângă o folositoare latură explicativă a sufletului eroului Creștinătății — povestirea faptelor săvârșite de el, dela suirea pe tron, până la prăbușirea dela 1600, prin îngrămădirea tuturor vecinilor asupra lui. Acest act, împreună cu altele, relativ importante, au alcătuit baza unui studiu, destul de pătfinitor, al dlui Pernice: *Un*

---

¹⁾ Dl Iorga a scos din nou acest *Memoriu*, într'o ediție mai accesibilă: *Scrisori de boeri și Scrisori de Domni*, ed. II, Dălenii-de-Munte, 1925.

episod din vitejia toscană în Țara-Românească în veacul XVI, publicat în *Archivio Storico Italiano*, și scos și într'o broșură, la Florența, în aceeaș editură. ¹⁾ Îndată, s'a luat act și la noi despre el. Dl Iorga, într'o comunicare făcută la Academia Română, în *O istorie a lui Mihai Viteazul de el însuș*, lămurește însemnătatea deosebită a acestei autobiografii, limpezind totodată și locurile și datele obscure, și arătând valoarea studiului d-lui Pernice. ²⁾

Credem că nu e nepotrivit să răspândim traducerea acestui Memoriu, traducere credincioasă după italienește, care — fiindcă e o tălmăcire imediată în această limbă, după dictatul lui Mihai, precum arată dl Iorga — lasă să se străvadă când mânia și credința, când resemnarea înțeleaptă a voevodului desfărat și despoiat de averi și de familie.

¹⁾ Anul LXXXIII, (1925, 10 Sept.) Seria VII, vol. III.

²⁾ *Analele Academiei Române, Memoriile Secțiunii Istorice, Seria III, Tomul V, Memoriul 9*. București, Cultura Națională, 1925. — Dl Iorga a utilizat broșura lui Pernice.

Preavestite și preacinstite Doamne și Stăpân al meu binevoitor.

Dorind fierbinte să aduc la cunoștința Voastră într'un fel oarecare muncile și ostenelele îndurate de mine cât am fost în Țara-Românească și aiurea, fiind îndemnat de o râvnă lăuntrică să fac fapte cari să se înalțe întru lauda lui Dumnezeu, în slujba creștinătății, iar la urmă să pună cu cinste un capăt ostenelelor mele și să ne aducă un nume veșnic după moarte; așadar, încrezându-mă în bunăvoința Voastră, mi s'a părut că nu va fi spre greutate și nepotriveală să le vedeți pe toate acestea:

În vremea când Împăratul Turcilor m'a milostivit cu Țara-Românească, cu toate poruncile ce se obicinuesc a se da și împreună cu toate libertățile țării, după bunul meu plac și

arbitriu, trebuind însă să-i dau împăratului Turcilor tributul obicinuit în fiecare an; după ce am primit îngăduința dela el ca să mă duc în Țara-Românească, Sultanul trimise cu mine pe un emir de-al lor, căruia i s'ar putea zice Vlădică, om sfânt la ei, și cu acesta puse Sultanul să mă învătărească în Țara-Românească mulți spahii și ieniceri și alți Turci foarte însemnați. Cu aceștia sosii în Țara-Românească și luai stăpânirea, ei băgând de seamă că poartă gând rău în paguba și nimicirea Creștinilor, mă socotii să rup cu orice preț învoiala și să mă alătur la Creștinătate în poșida lor; pentru asta mă rugai lui Dumnezeu să-mi dea o bună inspirație, ceea ce se și întâmplă.

După ce a plecat Sinan pașa să ocupe Javarinul ¹⁾ și după ce l-a ocupat, Sultanul îi dădu ordin că dimpreună cu Tătarii să intre în Ardeal și s'o ia, orice s'ar întâmpla. În acelaș timp trimisese poruncă la mine și Aron

¹⁾ Raab, Győr; numit de Italiani Giavarino.

Vodă, astfel zicând: Mihaile Voevod, află că îți poruncește să te gândești cu toți oamenii din țara ta, cu mari și mici și încă cu toți Turcii ce se află acum în țara ta și să dai poruncă sangeacilor de Vidin și de Nicopol și pașei de Silistra ¹⁾ și lui Mihaloglu, care e capul achingiilor, cu toți ceilalți Turci și Tătari, cari sunt în Dobrogea, ca să se unească și ei cu mine (= tine) spre a merge în Ardeal să-l cucerim. Și Aron din Moldova să intre din partea lui ca să nimicească acea provincie, așa încât să nu mai rămână piatră pe piatră, căci Sultanul vrea s'o împoporeze cu alți oameni.

Atunci chibzuii bine această întreprindere și trimisei de grabă câțiva boieri de seamă la Aron Vodă să-i spună că nu se poate să tragem sabia împotriva creștinilor, căci aceasta n'o vrea Dumnezeu, ci ca

¹⁾ Textul: „et di Visa di Silistria..“; dl Iorga îndreptează: „nu di Visa ci il Bassa“ (*O istorie a lui Mihai Viteazul de el însuș, An. Acad. Rom., Mem. Secț. Ist., S. III t. V, Mem. 9. București. 1925, Cult. Națională*).

Creștini ar fi bine să ne unim cu ei, apucând armele contra dușmanului Creștinătății. Totodată dădai de știre Ardelenilor. N'am voit să ascult poruncile Turcilor, ei prinsei armele contra lor, omorînd pe toți Turcii cari se găseau în Țara-Românească și erau mulți la număr, de n'a scăpat nici unul.

Tătarul neînțelegând încă de răscolarea mea contra Turcilor, îmi trimise pe un nepot de-al său cu Călărima și cu multă pradă și jaf și robi și averi, însoții de 4000 de Tătari, că să treacă prin Țara-Românească, apoi prin Moldova să se ducă acasă. Iar eu în aceea vreme ucisesem pe Turci și mă dusesem să iau Giurgiul, și în vreme ce noi băteam cetățuia, ni se vesti că însuș Nepotul Tătarului intrase în Țara-Românească și printr'un sol al său îmi cerea să-i las drum liber prin țară, ca să poată trece cu oștile în Țara tătărească. Ii dădai răspuns bun, făgăduindu-i orice, până se va apropia

de noi. Când fu aproape de tot, fiind vremea potrivită, îmi rânduii oamenii și chemând pe Dumnezeu mă lovii cu el la răsărită soarelui și cu ajutorul lui Dumnezeu câștigai biruința și-i tăiai pe toți în bucăți, slobozind o mare mulțime de oameni ce îi duceau cu ei și luându-le prăzile și toate lucrurile lor. Dupăce înțelese Tătarul că Nepotul său cu toți ai lui fură uciși în Țara-Românească, turburat și mâniat foarte, se hotărî cu ceilalți Tătari, cu cari voia să intre în Ardeal să vie la mine în Țara-Românească, și alegându-i pe cei mai buni, intră pe la Vidin în Țara-Românească, punându-i pe ceilalți mai neînsemnați ca împreună cu bagajele și cu robii să plece să treacă pe la Silistra. Primii știre și despre aceasta, anume că a intrat în Țara-Românească, arzând și jefuind pe unde trecea; deci de grabă așezându-mi oamenii, am plecat împotriva-i și întâlnindu-l mă lovii cu el și îl hărțuii atâta că pușini mai scă-

pară; astfel, cu ajutorul lui Dumnezeu, îl birui, făcându-mă stăpân pe artileria lor și pe toate bagajele, și însuș Hanul abia a scăpat și s'a adăpostit în Silistra. Și după ce a scăpat, fu sfătuit Tătarul de Turcii din Silistra să se înfoarecă laolaltă cu ei iarăș în Țara-Românească, dar el n'a mai vrut, zicând c'a văzut și încercat puterile lui Mihai Vodă.

În vremea aceea Împăratul Turcilor trimise pe unul Hasan pașa¹⁾ cu un altul Mustafa pașa, cu o mare mulțime de spachii și de ienicierii cu Aga lor. Cu ei era și Bogdan Vodă, fiul lui Iancu-Vodă. Veniau cu toții să între în Țara-Românească, spre a-l așeza în locul meu pe Bogdan Vodă; și despre aceasta nu știam nimic la început, însă îndată ce înțelesei, poruncii să se pregătească oamenii mei și plecarăm să-i întâlnim. Și deoarece Dunărea era înghețată, m'apucaii să o trec pe ghiață cu toată oastea mea, cu tunurile și cu celelalte lucruri, iar

¹⁾ „Asan“, nu „Seion Bassà“ — notează dl Iorga.

când ajunserăm la Rusciuc aflai că s'au înmulțit și ~~ea~~ ne așteptau cu vitejie. Apropiindu-mă de ei, cât ce ne zărirăm îmi aruncau asupra lor armata și se începu lupta și din mila Proniei Cerești i-am învins și am rămas biruitor, omorând foarte mulți dintre ei, căci în acea ciocnire muriră amândouă pașalele; iar fiul lui lancu-Vodă, rupând-o la fugă, scăpă cu anevoie. Le-am luat artileria și alte lucruri ce le aveau cu ei, iar după bătălie dădui foc Rusciucului, jefuind totul, încât soldații mei se aleseră cu o pradă pe care n'o vor mai uita niciodată. Apoi am ars toată vecinătatea și pe Turci i-am tăiat în bucăți, iar pe creștini cu familiile lor îi trecui în Țara-Românească, spre a merge în Moldova, ca să-l scoată pe Aron Vodă și să-l așeze pe acel Ștefan în locu-i, Eu, îndată ce auzii trimisei pe un boier al meu, anume pe Banul Mihalcea, cu o bună parte din oști, și grăbindu-se, trecură Dunărea tot pe ghiață și când fură unii

în fața celorlalți, începură dintr'odată încăierarea, și cu ajutorul lui Dumnezeu ai mei rămaseră biruitori, măcelărindu-i foarte pe vrăjmași. Această pușină slujbă am făcut-o într'o singură iarnă și apoi m'am dus să mă odihnesc în cefatea mea de scaun.

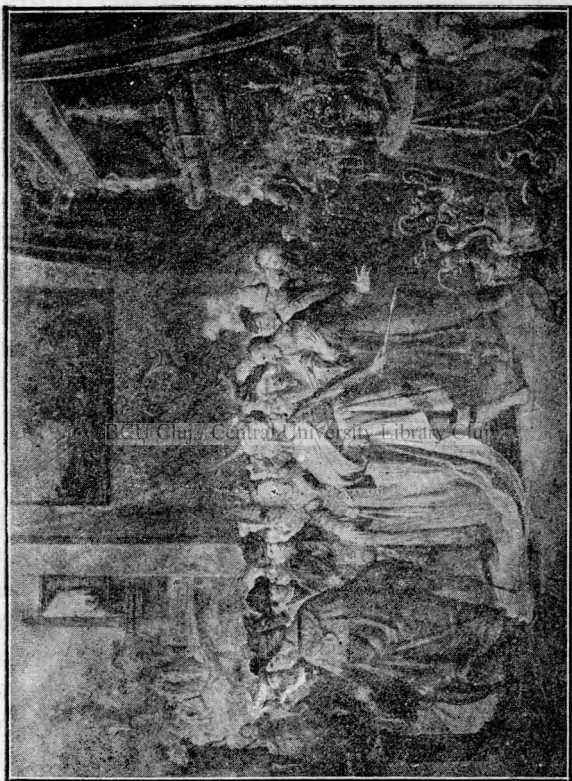
După acestea nu trecu multă vreme și fui încunoștințat că Turcii se pregătesc în toate fortărețele lor dela marginea Dunării; atunci îmi împărții oamenii și trimisei o parte din ei la Brăila, alta la Cernavoda ¹⁾, a treia la Turtucaia și a patra la Nicopol, cu ordinul că oriunde vor atinge cetățile Turcilor să le prădeze, să le ardă și să le nimicească; și așa au făcut. După ce Sinan pașa înțelese de aceste mari pagube și ruine, dădu poruncă să se adune o armată mare și să vie cu ea asupra mea în Țara-Românească. Ajungând la Ruseiuc se apucă să facă un pod peste Dunăre, pe care să poată trece cu oa-

¹⁾ În text: Corvina, pe care dl Iorga o desface; Cerven-voda, deci Cernavoda.

menii săi la Giurgiu, ca să între în Țara-Românească; după ce făcu podul veni în Țara-Românească și tăbări la satul Călugăreni. Atunci după ce mi se aduse vestea, plecai inimos să-l întâlnească cu acei câțiva soldați ce-i aveam și ajungând la Călugăreni, aflai că toți sunt gata de luptă; deci eu, chemând numele lui Dumnezeu, mă involburai cu ei într'o luptă care ținu toată ziua, făcând mare pagubă Turcilor, spre rușinea lui Sinan pașa, căci în ziua aceea însuși Sinan pașa se prăvăli de pe cal, într'o mlaștină foarte întinsă, de unde cu greu fu scăpat; și în acea luptă au fost omorâți patru pașale și șapte sangeaci, și am câștigat cincisprezece tunuri și un steag verde de-al Proorocului lor Mohamed, foarte prețuit de dânșii și foarte respectat, pe care l-am trimis Măriei Sale Împăratului. Nu știu dacă Ardelenii l-au lăsat să treacă. Și după ce Sinan a suferit o așa rușine dela noi se mânie foarte și se hotărî să vie cu toți ai săi asupra,

noastră, iar eu văzând că nu voi putea rezista am venit la Târgoviște, iar Sinan pașa se duse la București, unde făcu o cetățuie de lemn. În acelaș timp îl încunoștiințai pe Sigismund, rugându-l să-mi vie într'ajutor. Într'aceea, fiindcă nu era neprimejdută rămânerea la Târgoviște, m'am retras la hotarale Țării mele, iar Sinan veni după mine la Târgoviște, unde deasemenea ridică o palancă, însă unde nu petrecu multă vreme, căci sosise și Sigismund cu armata sa împreună cu ajutorul trimis de Măria Sa împăratul. Noi plecarăm apoi să dăm peste Turci la Târgoviște, precum a fost înștiințată Măria Sa debunăseamă, dar, deoarece Sinan pașa plecase c'o zi înaintea noastră, ne mărginirăm la băterea fortăreței Târgoviștei, pe care cu mila lui Dumnezeu în curând o avurăm în mânilor noastre, cu o miie de Turci, toți ostași buni, din cari niciunul nu a scăpat. Pe urmă am plecat repede la Giurgiu, iar despre ce am făcut

Mihai Viteazul în vizită la împăratul Rudolf
al Austriei.

după ce am ajuns acolo nu mai povestesc, pentru că toată lumea a aflat-o dela cei mulți cari au fost de față, precum și tot ce am făcut pentru Creștinătate. Aci se aduse o mare pagubă și un mare omor Turcilor, și fu cucerită și cetatea Giurgiului. Și după ce l-am învins și am cucerit și cetatea Giurgiului, Sinan plecă la Constantinopol, lăsând în locul său pe unul Hassan pașa, fiul lui Mohamed pașa, care era Beglerbeg al Greciei, fiind de față la lupta cu Sinan pașa și văzuse rușinea lui Sinan, și-l lăsă la hotarele Țării-Românești. Deci el se plecă cu pace față de mine, trimițându-mi oamenii săi pentru pace. Apoi se ridică Hassan și plecă să se întâlnească cu Sultanul la Sofia, pe când Împăratul se ducea la Agria, lăsând în locu-i pe un alt pașă; înțelegând eu de aceasta și știind pe unde are să treacă și prin ce munți, spre a se înfățișa Sultanului la Sofia, trimisei pe Baba Novac, acela pe care Ardelenii l-au ars de viu zilele

trecute. și el plecă cu Haiducii săi și trecu Dunărea și se duse până la munți ca să-l aștepte pe Hassan pașa în locul unde îi poruncisem. Și voind pașa să treacă acei munți, Baba Novac îl prinse pe la spate, risipindu-l și punându-l pe fugă, tăind în bucăți destui dintre ei, luându-le cămilele și caii și armele și întreagă vistieria ce o aveau, întorcându-se apoi cu acea isbândă în Țara-Românească, îndurând Hassan pașa această rușine dela Baba Novac.

În vremea aceea veni Tătarul cu puteri foarte mari, cu Turci, Tătari și o mare mulțime de Moldoveni, căci voiau să treacă prin Țara-Românească peste Dunăre spre a fi într'ajutorul Sultanului sub Agria; văzând eu acestea plecai spre el, iar el ne mai așteptându-mă, se întoarse cu mare rușine, fiind urmărit și alungat afară din țară; iar după aceasta pornii la celălalt capăt al țării ca să bat un turn care era în fața Nicopolei, pe care îl luai. Și văzând Turcul câtă pagubă

îi făceam, îmi trimise un steag pentru că doria să mă poată pleca sub ascultarea lui. Și în acea vreme eu am luat cetatea și am primit și steagul și pe câți Turci i-am aflat în cetate, pe toți i-am trecut prin ascuțișul săbiei.

Și când Sultanul luase Agria, voi să-l alunge pe Tătar din Statul lui, deoarece Hanul nu se dusese într' ajutorul lui la Agria. Întorcându-se de acolo Sultanul trimise pe fratele Tătarului în Țara fătărească dându-i ajutoare ca să-l poată scoate pe frate-său. Când înțelese Hanul aceasta se pregăti să-l aștepte și când se întâmpinară se izbiră și Hanul îl prinse pe frate-său împreună cu alți șapte nepoți ai săi, cari fură cu toții sugrumați. Văzând eu neînțelegerea care era atunci între Sultan și Tătar, trimisei niște soli la Tătari cu daruri frumoase, învățându-i să-i spună: „Poți vedea bine că Împăratul nu urea decât răul nostru și ruina și peirea noastră și țărilor noastre,

și îi jurai pre credința mea că eu cu Sigismund ne vom uni puterile cu Împăratul Austriei, stăpânul nostru, căruia îi slujim, ca să mijlocească o prietenie între noi toți, rugându-l cu mari făgăduieli să se alăture la Creștini. El, crezând în făgăduielile mele, trimise un sol, pe majordomul său, cu scrisori de groaznic jurământ. Atunci se întâmplă că Sigismund cedă țara Măriei Sale Împăratului și plecă la Oppeln¹⁾, unde veni ră pe urmă Comisarii Măriei Sale, Szuhai și Istvánfy²⁾, cari după ce plecaseră Sigismund veni ră și la mine după jurământ. Atunci și ei înțeleseră cuvintele Hanului și văzură scrisorile din înșasă mâna lui, pe cari le trimisei la Măria Sa Împăratul. Nu știu dacă n'au ajuns altele la Măria Sa, copiii lor însă le am la mine și în acestea s'ar putea vedea cu câtă sinceritate mi-am dat silința să încheiu o învoială

¹⁾ În text: Leopolia. Dl Iorga notează: „Sau nu merge la „Ceopolia“, ci la Orolia, Oppeln. („Ceopolia“ e probabil greșală de tipar).

²⁾ „Yukai“ e corectat de dl Iorga în: Szuhai.

aşa de însemnată şi câi de mare serviciu am adus Creştinătăţii închinându-i un tiran, un păgân, pe Hanul cel prea-mare şi prea-puternic din Ţara tătărească făcându-l să vie la supunerea prea neînvinsului Împărat al Romanilor, necruşând nici cheltuieli nici bani, nădăjduind totuşi că voi fi bine plătit de creştinătate şi că mi se vor întoarce cheltuielile mai mult ca îndoit.

Tătarul îmi ceru o sumă de bani, făgăduindu-mi că va aştepta răspunsul 40 de zile, şi astfel aşteptă în părţile Turciei 40 de zile, pentru că avea Hanul în mâinile Sultanului un frate, pentru care doria să aibă o mare sumă de bani, voind astfel să-l elibereze ca să-l sugrume; şi de aceea cerea acea sumă de bani pe cari eu promisesem că-i voi câştiga; iar după ce aşteptase 40 de zile, mai aşteptă alte 20 şi încă vreo-câteva; văzând însă că nu-i fu împlinită făgăduinţa, plecă cu oştile sale şi se duse sub Oradea într'ajutorul lui

Satârgi Mohamed paşa. Când înfelesei că Oradea e în primejdie, mă hotărîi şi trimisei un ajutor din Ţara-Românească, cu un căpitan şi cu mai mulţi oameni cu porunca să se ducă cu orice preţ spre a se uni cu oamenii Împăratului. Dar când am ajuns în Ardeal, Sigismund nu i-a lăsat să treacă mai departe şi astfel nu au putut să se ducă unde poruncisem.

Pe urmă fui încunoştiinţat cumcă un Serdar, cu numele Hafiz Ahmed paşa, împreună cu Caraiman paşa au venit cu o mare armată la Nicopol. Cât ce înfelesei aceasta, ştiind că Oradea se află încă la mare strâmtoare, îmi adunai armata cu care plecai spre părţile Dunării împreună cu toţi oamenii mei şi mă aşezai în faţa lagărului lor. Cât ce ne zărirăm, ei ieşiră asupra noastră cu vitejie, iar eu, chemând numele lui Dumnezeu, începui bătaia cu ei şi a fost o ispravă prea frumoasă şi vrednică de pomenire, cu ajutorul lui Dumnezeu, deşi îmi uciseră calul sub mine

și rămasei rănit în spate, câștigai biruința, pricinuindu-le mult omor căci Caraiman pașa a fost ucis cu o mulțime de căpetenii de seamă, iar Hafiz pașa cu anevoință se scăpă în cetățuia Nicopolei. Și după ce mi-a dat Dumnezeu izbânda asupra lor, am poruncit să se înceapă baterea cetății și mi-am trimis oamenii prin împrejurimi să ardă și să ucidă pe toți păgânii pe cari îi vor întâlni, nimicind toată țara. Însă în acea vreme îmi lipsea pulberea pentru baterea fortăreței, fiindcă nu-mi adusesem destulă și de aceea lăsai asediul și plecai cu toți ai mei spre Vidin și am mers zece zile, dela Dunăre până la munți și iar dela munți până la Dunăre, pustiind toată țara și ucigând câți dușmani puteam, și pe câți creștini i-am aflat, i-am făcut pe toți să treacă în Țara-Românească, împreună cu familiile, avuturile și vitele. Ajungând la Vidin, aflai că sangeacul de Didin cu ceilalți sangeaci și cu alți Turci din vecinătatea acelor locuri

și chiar din Sofia, toți foarte viteji ne așteptau curajoși. Fără amânare, mă izbii cu ei și deși ne opriră la început și se luptau voinicește cu ajutorul lui Dumnezeu i-am învins și i-am tratat foarte rău, tăind foarte mulți din ei în bucăți. Și eu, în această luptă, am primit dela un Turc o lovitură de sulită în piept, pe care am scos-o și am rupt-o cu mâinile mele. Le-am luat artileria și tot ce aveau în lagăr.

După aceea m'am dus la Cladova, tot o jertăreață de a Turcilor, unde-l întâlnii pe sangiacul de acolo așteptându-ne cu mulțime de Turci și c'o mulțime de oameni, cu cari începurăm lupta, dar ei neputându-ne rezista o luară la fugă. Din aceștia, cu ajutorul lui Dumnezeu, am omorât o bună parte iar ceilalți fugiră, urmăriți fiind de ai noștri pe câmpuri, prinzând mulți din ei și omorându-i. Pe urmă petrecui șase săptămâni în țara Turcului și hotărîi ca toată țara să fie dată pradă focului și pustiiă, și pe toți Creștinii

pe cari i-am găsit i-am trecut în Țara-Românească, cu toate ale lor. În vreme ce mă îndeletniceam eu cu aceste lucruri, iată că niște trădători din Ardeal se folosiră de o înșelăciune, trimițându-mi scrisori în cari spuneau că Oradea a fost luată de Turci și că eu trebuie să mă întorc cât mai repede în Țara-Românească. Iar eu, dând crezare veștilor lor, n'am bănuț înșelăciunea și m'am întors în Țara-Românească cu toți oamenii mei, trecând de sârg Dunărea, și apoi am aflat că Ardelenii mă înșelaseră. Pe urmă, după ce Șafârji pașa se retrase dela Oradea, Sultanul puse să-l gătuiască, deoarece stătuse la Oradea fără a face ceva treabă, și ne făgăduise și nouă credință; însă noi nu am avut timp să-i facem pagube Turcului. Și în locu-i fu pus Ibrahim pașa, marele vizir.

Acuma oricine va putea cunoaște câtă pagubă am făcut dușmanului și câtă slujbă Creștinătății, biruind atâtea țări, dela hotarele Ardealului până

unde se varsă Dunărea în Marea cea Mare¹⁾, ostenindu-mă zi și noapte fără să fi avut pace sau odihnă, nici iarna, nici vara, necrușând nici cheltuială, nici altele, nici primejdia vieții.

Apoi după ce Sigismund Báthory renunțase la Țara Ardealului pentru Cardinal, acesta făcu pace cu Turcii și cu Polonia și trimise și la mine să mi-se spună că ar trebui să mă conformez lui și că trebuie să fac și eu pace cu Turcii; și i-am răspuns că deoarece am jurat credință Măriei Sale Prea Luminațului Împărat al Romanilor, voi fi cu Creștinii până la moarte și că nu se poate să fac pace cu Turcii, ei mai curând voi muri vărsându-mi sângele în slujba Măriei Sale Împăratului, cum am făcut și până acuma. Dar acest răspuns ce i l-am trimis nu-i plăcu Cardinalului, nici Consiliului, căci trimise degrabă un sol la Ibrahim pașa cu

---

¹⁾ „nel mare maggiore“: expresie consacrată în actele noastre; un alt indiciu că *Relațiunea* a fost dictată de însuși Mihai Viteazul.

o mare sumă de bani și cu daruri foarte scumpe, rugându-l să le dea steagul pentru Cardinal, spre a-l înfățișa în Țara sa Transilvană. Pe de altă parte trimise în Moldova pe un alt sol, pe Toma Csomortány, prin care îi dădea lui Ieremia porunca să se gătească cu Polonii și Tătarii dimpreună, ca să vie asupra mea și că acelaș lucru îl va face și el din parte-i. Intre acestea trimise și la mine un sol, pe Gheorghe Polafici, cu care veni un oarecare Ciuș Hussein care avea ordinul să treacă Dunărea și să se întâlnească cu Ghiuzelgi Mehemed pașa, pe care îl lasai să treacă în dragă voie. Atunci înțelesei dela spionii ce-i aveam pe lângă Ghiuzelgi ceea ce au hotărât ei la cererea cardinalului: Ghiuzelgi să între în Țara-Românească cu toate puterile sale, iar Ieremia să intre și el din Moldova și împreună cu Cardinalul să cadă cu toții asupra mea; în acest chip aflai totul dela spionii mei cei mulți. În vremea aceea am

trimis un sol al meu la Ibrahim paşa, făcându-l să rupă orice înţelegere cu Cardinalul şi atâta am stăruit pânăce Ibrahim paşa nu i-a mai trimis steagul. În acea vreme Cardinalul îmi trimise alt sol, pe Toma Csomortány cu o solie ca eu să-mi părăsesc ţara, pentrucă nici ei, nici Moldovenii, nici Turcii, nu erau mulţumiţi şi nu voiau să mai rămân eu în Ţara-Românească. Deci văzând eu că sunt împresurat din toate părţile de duşmani, am făcut totul bine şi l-am trimis înapoi pe Csomortány cu un răspuns afirmativ, rugându-l ca în numele meu să îl roage pe Cardinal să îmi dea un loc în Ardeal, unde să pot locui cu familia mea. Iar dupăce făcui aceasta îi scrisei de grabă Măriei Sale Împăratului, dându-i de ştire despre toate lucrurile, şi despre prietenia cea mare ce o arătam eu faţă de Turci, promiţând să fim pacea cu dânşii, ceea ce şi făceam după cum am dat de ştire Măriei Sale Împăratului, așa că lb-

rahim mai curând mi-ar fi dat mie steagul decât Cardinalului. Într'aceea îmi adunam oameni, așteptând un răspuns bun dela Măria Sa, pe care îl primii mai târziu căci îl aducea un om de-al meu, care ajungând la Cașovia întâlni un alt boier de-al meu; și răspunsul Măriei Sale era să aștept până îmi va da poruncă George Basta. Oamenii mei hotărîră cu Basta ca în cutare zi să fiu eu cu armata mea în Țara Bârsei, un loc în Transilvania, și că în aceeaș zi el să fie la Cluj, și cu această poruncă și hotărîre se întoarse trimisul meu. Mă gătii și îmi orânduii armata pentru vremea hotărîtă și întrai potrivit înțelegerii în Ardeal cu toate puterile mele, cu familia, fii, tronul și toate lucrurile ce le avui, voind să înfrunt orice, sau răzbunând pe Transilvani neajunsurile făcute Măriei Sale împăratului, sau năruindu-mă cu toată averea mea. Într'aceea Cardinalul trimise pe Gaspar Kornis la Basta, nu știu de ce și ce să facă și nu știu

nici cel puțin ce tratară, dar știu că Basta n'a venit în ziua fixată și nu-și ținu promisiunea. Ci despre aceasta ne va da seamă în fața lui Dumnezeu, fiindcă m'a părăsit fără a mă sprijini în această întreprindere lăsându-mă în primejdie de a mă pierde pe mine și a-mi pierde și familia. Ci Dumnezeu, văzându-mi sinceritatea, nu m'a părăsit în lupta cu armata Cardinalului, cu care începând bătălia dela orele 5 până noaptea în mod sângeros mă bătui și învingându-i îi împrăștia după cum se cunoaște prea bine. Și așa am luat Ardealul în numele lui Dumnezeu și al Măriei Sale împăratul. Pe urmă mă dusei la Alba-Iulia, convocai staturile și le făcui să jure credință Măriei Sale. Poruncii să vie și Săcuii, cari de asemenea făcură jurământul Măriei Sale, în numele căruia, le făgăduii scumpa libertate. După acestea am vrut să trimit pe fiul meu la picioarele Măriei Sale, dar Divanul Țării-Românești nu se învoi, ei ceru să-l trimit

în Țara-Românească, lor voevod, căci nu se pot împăca să trăiască fără voevod; eu nu mă împotrivii și li-l trimisei. Apoi m'am hotărît să viu eu la picioarele Măriei Sale, dar nu îmi ajunse timpul, căci vedeam nestatornicia și fățarnicia Ardelenilor, căci nu erau încă întărite așezămintele Provinciiei și dușmanii pândeau din toate părțile, așa că m'am temut de ceva rău în paguba Măriei Sale și spre a mea rușine. Dimpotrivă, înțelesei că era vorba de o unire între Moldova, Sigismund, Poloni și Tătari ca să vie asupra mea și să mă scoată din Transilvania. În acelaș timp Ibrahim îmi trimise steagul în Ardeal, dându-și silința să mă înșele, dar eu mă foloseam de orice spre a-l înșela pe el, dând știri despre toate Măriei Sale. În acelaș timp Regele Poloniei îmi trimite un sol cu multe basme, pe care îl tratai cum i-se cuvenea; am răspuns apoi Regelui, și-i spusei că fiind eu sluga Măriei Sale Împăratului, îl rog pe Măria Sa să dea

poruncă Marelui Cancelar să nu se amestece în lucrurile mele, ci să mă lase în pace, să nu-l ajute pe Sigismund, nici pe Ieremia Vodă împotriva mea, pentrucă fiind eu sluga Măriei Sale Împăratului, tot ce-mi va face mie, va face Măriei Sale Împăratului. Și în acest chip trimisei Regelui solul foarte mângăiat. Am înțeles că în vremea aceea Cancelarul laolaltă cu Sigismund au trimis Țătarului 50 de mii de țechini de aur, rugându-l să se unească cu ei și cu Ieremia spre a intra în Ardeal și aceasta am înțeles-o dela deosebite iscoade ce le aveam în Țara Tătărească și în Polonia, prin cercetările multor prieteni de ai mei.

După aceste știri clare și sigure, nevoind ca ei să vină să mă găsească în Ardeal, am plecat cu oastea mea să intru în Moldova, am intrat și am luat-o dealungul să întâlnească dușmanul, pe care cum îl găsi, îl snopii și-l alungai din țară, deoarece de el atârna toată ruina Creștinătății,

fiindecă el au fost cauza pentru care au venit Tătarii în Țara-Românească spre a pustii, pe care însă, ieșindu-i în cale îl respinsei cu mare rușine. Și astfel le-am nimicit planurile și înțelegerea ce o aveau cu Transilvanii de a mă prinde la mijloc. *Instăpânindu-mă pe Moldova*, am adunat poporul și l-am făcut să jure în numele Măriei Sale împăratul. În vreme ce oblăduiam această nouă provincie, am fost înștiințat de Ardeal că Sigismund vrea să între în Ardeal cu o mare parte din Poloni prin Maramurăș și Hust. Eu socotii că nu-i lucru bun și m'am întors în Ardeal lăsând oameni de-ai mei de pază în Moldova sub comanda lui Moise Săcuiul, în care foarte mă încredeam. Ajungând în Ardeal, Gaspar Kornis îmi desveli învoiala lui Moise Săcuiul cu Sigismund, că îi făgăpuise că mă va prinde viu și că mă va da în mâinile lui Sigismund, sau că mă va omori. Indată ce am înțeles de aceasta, degrabă dădui de veste Comisarilor

împărătești și trimisei pe Kornis cu un alt boier al meu ca soli la Curtea împărătească și în acelaș (timp) l-am trimis pe acel sperjur și infam Csáky să orânduiască poporul și nobilimea, pentrucă voiam să plec să iau Timișoara, căci mă înfelesesem cu pașa Timișoarei că de îndată ce voi ajunge cu armata sub ziduri să predee fortăreața, iar eu îi făgăduisem să-i capăt dela Măria Sa un loc în Ardeal, unde ar putea trăi cu 15 mii de fechini și cu simbrie pentru 100 de oameni. Spre a face acest lucru l-am însărcinat pe Csáky să adune oameni, fiindcă nu-mi aveam eu mine armata și-l rugai pe Pezzen să dea porunca Măriei Sale împăratului lui G. Basta că la caz de nevoie să îmi trimită oameni.

Despre acest lucru îmi scrise Serenisimul Arhiduce Matia că a făcut-o cu Basta, cu Paul Gyulaffi ¹⁾ și cu alți căpitani, cari trebuiau să vie într'ajutorul meu. Am trimis scri-

¹⁾ In text: Guyasi Paul.

sori și la Basta, ca fără întârziere să se apropie de Jasmada, ¹⁾ cu armata Măriei Sale împăratului scriindu-mi să acționez mai repede. Intr'aceea Ardelenii înțeleseseră că trădarea lor ajunsese la urechile mele, că am vestit-o Comisarilor și că am pus paznici la pasurile Poloniei ca să nu poată fugi Moise Săcuiul, să treacă în acel regat, după cum unelțiseră, ca să se unească cu Sigimund. Băgând de seamă deci trimiseră la Moise Săcuiul să treacă în Polonia să-l silească pe Cancelar să se grăbească, fiindcă toți se ridicară contra mea. Văzând Ardelenii că Polonii nu se ivesc prea repede, începură să-i afățe prin scrisori: Transilvanii știau că Basta venea cu oastea Măriei Sale ca să se împreune cu mine și că venise până la Genee ²⁾, de unde scrisese înștiințându-mă de sosirea lui în acest loc și că voia cât mai repede să fie laolaltă cu mine. Vă-

¹⁾ Neidentificată.

²⁾ Nu e identificată nici de dl Iorga.

zând Ardelenii că eu m'am apucat de lucru, că Basta va veni cât mai în grabă, nu-i mai așteptară pe Poloni ei, îl aleseră pe *Alardy Ferencz* și pe *Szalánczy Gábor* ¹⁾ și-i trimiseră la Basta și la Comisarii Măriei Sale Împăratului, cu cari vorbiră multe despre mine, înțelegându-se să pornească împotriva mea, știind că armata mea nu era cu mine și că foarte ușor m'ar fi putut prinde viu. Dupăce făcură acest plan, îmi scriseră Basta să-l aștept, fiindcă el se grăbește să se unească cu mine. Tot așa David Ungnad și Mihai Săcuiul mi-au scris din Jasnanda, că Basta a ajuns la Gene și că vor veni împreună cu el, folosind zi și noapte ca să ajungă cât mai de grabă. Pe de altă parte, Basta trimisese scrisori prin toate cetățile Transilvaniei, ca toate să se ridice contra mea; și eu nu știam nimic. În vremea aceea mi se spuse că Sigismund a venit de s'a împreunat cu Ardelenii și cu Polonia;

¹⁾ Dl Iorga. În text e „Ahalasi“.

atunci am bănuif că vor să se unească cu Basta și că nu se vor bate, și atunci eu, spre mai multă siguranță față de Basta, mă ridicai de unde eram și plecai dorind să mă unesc cu el, însă a treia zi se năpustiră pe mine Ardelenii, Nemții, Ungurii și Basta, pe cari eu îi așteptam într' ajutor contra vrăjmașilor Măriei Sale Impăratului. Acuma oricine poate vedea prin ce trădare m'au rușinat și m'au păgubit înaintea Măriei Sale Impăratului și a toată Creștinătatea. Atunci eu, văzând că lucrurile tind spre un sfârșit rău, mă retrăsei cu acea pușină călărime ce o aveam și plecai spre Făgăraș și văzând toată țara sculată asupra mea mă gândii că se face din porunca Măriei Sale Impăratul. Iar după ce mă alungară, vreo 900 de Săcui, ascunși în niște cotețe, fură chemați cu jurământ de credință și ieșind, dupăce-i despoiară, fură tăiați în bucăți cu toții, fără a lăsa pe vreunul în viață; pe urmă au venit în Alba-lulia, unde pe toți Italianii,

Grecii, Românii, Sârbii, cu familiile lor, până la pruncii de țâță pe toți îi trecură priu ascuțișul săbiei și se duseră la spitale, unde făcură acelaș lucru și în biserica mea pe care o clădisem mai înainte, au intrat și au desgropat oasele lui Aron Vodă, care de atâta timp era înmormântat și ale altor boieri de ai mei și le-au svârlit afară; așa neomenie nu au făcut nici păgânii. Când am ajuns la Făgăraș m'am întâlnit cu oamenii mei cari veniau din Moldova, cei mai de aproape și ne-am înțeles să mă răzbun de rușinea suferită, fiind gata fiecare a muri pentru mine. I-am îndemnat să se liniștească, ne fiind cuvenit să mergem noi asupra Domnului meu și atunci m'am ridicat din Făgăraș și m'am dus sub munții Brașovului, de unde am trimis soli la G. Basta ca să aflu cauzele celor întâmplate, iar Basta îmi trimise pe Sebastian Sicholi și Miclens Vihes ¹⁾,

¹⁾ „Nume stăleite“ neidentificabile (Iorga). Primul nume apare în Memoriul găsit de Kemény: Székely Sebastian.

cari cerură ca din nou să jur și să le dau pe fiul meu spre a-l trimite la Măria Sa și îmi aduseră scrisori de jurăminte, pe cari le am încă astăzi. Mai voiau ca eu să le trimit soția cu toată familia și vistieria mea, ceea ce nu întârzi ai să o fac și astfel îmi trimisei toate lucrurile în mâinile lui Giorgio B., știindu-l omul Măriei sale, iar după ce ne jurasem și le trimisese familia mea ca ostatecă, mă rugai de ei să-mi dea ajutor ca să pot face față dușmanului. Mi s'a promis și mi-au trimis pe acel trădător, Moise Săcuiul, care a venit și a dat buzna pe oamenii mei și i-a tăiat. După aceea am trimis mulți dintr'ai mei la Gheorghe Basta, înștiințându-l despre multele lucruri cari erau în mâinile lui Moise, care nu le lăsa să treacă, reținându-le pe toate.

După aceea intrând eu în Țara-Românească mă văzui înconjurat din toate părțile de dușmani; de o parte Polonii, Moldovenii și Tătarii, de alta Turcii, de cari era plină țara; și eu

foși mă lovii de vreo câteva-ori. La urmă, văzând că nu pot opri atâția dușmani, trimisei foată artileria mea la Moise Săcuiul, ca s'o dea lui Gheorghe Basta, care însă în mod volnic o dădu în mânilor dușmanului. Apoi, în sfârșit, slobozii pe ostașii mei, ne mai având cu ce să-i țin, și alesei pentru mine numai 10 mii de călăreți și plecai cu ei spre Țara-Românească de jos și mă dusei până la Dunăre, unde îl găsi pe sangeacul Vidinului cu 4 mii de Turci, înforcându-se cu mulți robi și vite ca să-i treacă în Turcia și după ce am ajuns aproape de el, mai curând dorind moartea decât învingerea, a vrut Dumnezeu să-i tai pe toți în bucăți și să nu scape nici unul; și a căzut și sangeacul, al cărui steag îl dusei cu mine la împăratul. Și după ce am făcut acest ultim serviciu Creștinătății, am plecat să vin la picioarele Măriei Sale, trecând prin Ardeal și astfel din mila lui Dumnezeu am intrat în țara Măriei Sale, cu vreo 7 mii de călăreți.

Acuma, oricine poate vedea câtă muncă și osteneală am îndurat șapte ani de-arândul și câtă slujbă am făcut Creștinătății, căci am luat dela Turci 100 de tunuri și am ocârmuit trei țări: Țara-Românească, Transilvania și Moldova și le-am supus Măriei Sale Impăratului 200 de mii de oameni de luptă, pedestri sau călări, cu cari am fost totdeauna gata să slujesc Măriei Sale. Acuma am ajuns la acest sfârșit, pierzând tot ce câștigasem din zilele tinereții până la bătrânețe, și țări și averi și soție și copii; și dacă le-aș fi pierdut din cauza dușmanilor, sau dacă mi-ar fi fost luate de dușman, nu m'ar durea atâta cât mă doare, fiindcă au fost *făptuite* de aceia dela cari nădăjduiam și așteptam ajutor și razim; dar Dumnezeu le vede. In vremea aceasta oricine poate vedea că n'am cruțat nici cheltuieli nici osteneală, nici sânge, nici propria-mi viață, ci am purtat războiul foarte mult timp, cu sabia în mână însumi, fără ca să am nici *fortărețe*, nici castele,

nici orașe, nici cel puțin o casă de piatră, unde să mă retrag ci abia una singură pentru locuință. Și fiind eu din acele țări îndepărtate și necunoscute, nu am pregetat să mă alătur cu puterile mele și cu cheltueli *enorme* la Creștinătate și nu am fost cunoscut de nimeni și nici nu le-am făcut îndemnat de cineva, ci spre a căpăta și eu un loc și un nume în Creștinătate am părăsit toate prietenii ce le aveam.

Astfel rog toată Creștinătatea să-mi stea într'ajutor, căci am pierdut tot, și țări și averi și soție și copilași și în sfârșit tot ce avusesem pe lume.

BIBLIOTECA UNIV

0776 16. VI. 1923

CLUJ

„ALBINA“

institut de credit și de economii în

Fondat la 1872

SIBIIU

Fondat la 1872

**Cel mai vechiu institut de credit
românește din întreagă România.**

Sucursale : BRAȘOV, BUCUREȘTI, CLUJ, DICIO-
SÂNMĂRTIN, LUGOJ, MEDIAȘ, TG.-
MURĂȘ, TIMIȘOARA.

Capital societar	Lei	50.000,000.—
Fonduri de rezervă	„	27.000,000.—
Depuneri spre fructificare	„	350.000,000.—

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Primește: Depuneri în Cont-Curent și
Depuneri spre fructificare în livrete,
plătind însuși darea de interese. :-:

Bancă autorizată pentru operațiuni de **Devize**.

Incuviințează tot felul de împrumuturi.

Ingrijește plăți și încassări în țară
și străinătate.

Face toate operațiunile de bancă.

Orice informațiuni se dau gratuit atât de
Centrala din Sibiu, cât și de sucursale.

Direcțiunea.

Din Biblioteca „ASTRA“,

au apărut până acum următoarele lucrări:

- Nr. 1. *Dr. Sextil Pușcariu*: „Istoria literaturii române“, vol. I (epuizat).
- Nr. 2. *N. Iorga*: „Tudor Vladimiresc“, dramă ist. în 5 acte (15 lei).
- Nr. 3. *I. Georgescu*: „Prin Ardeal“, partea I, cu 161 ilustr. și 1 hartă (50 lei).
- Nr. 4. *Ștefan Meteș*: „Istoria neamului românesc“, vol. I cu ilustr. (50 lei).
- Nr. 5. *Nic. Oancea*: „Cântece populare românești“, pentru cor mixt, vol. I (25 lei).
- Nr. 6. *Francisc Neugebauer, inginer*: „Viitorul tehnic-economic al României întregite“ trad. de I. Georgescu (cu tablouri și hartă) (10 lei).
- Nr. 7. *T. V. Păcățian*: Jertfele Românilor din Ardeal, Banat, Crișana, Sătmăr și Maramurăș, aduse în războiul mondial din anii 1914—1918 (15 lei).
- Nr. 8. *Ioan C. Băcilă*: Pietori francezi prin țara noastră (1828—1856) (cu ilustr.) (15 lei).
- Nr. 9. *Dr. Onisifor Ghibu*: Cum s'a făcut unirea Basarabiei (5 lei).
- Nr. 10. *Dr. Onisifor Ghibu*: Evoluția secțiilor literare și științifice ale Astreii (La un popas) (10 lei).
- Nr. 11. *Dr. Ioan Lupăș*: Contribuțiuni la istoria ziaristicii, românești ardeleni (30 lei).
- Nr. 12. *Dr. Aurel Voina*: Valorificarea capitalului uman prin igiena națiunii (15 lei).
- Nr. 13. *Dr. Dominic Stanca*: Ancheta sanitară, ca bază de plecare a plăgilor sociale (15 lei).

Se află de vânzare la „Asociațiune“ în Sibiu, Str. Șaguna 6, și la toate librăriile

:~:   :~:   din țară.   :~:   :~:

Intemeiată la 1861 de marii metropoliți Andreiu Șaguna dela Sibiiu și Alex. Sterca-Șuluțiu dela Blaj, defrunțașii neamului nostru de atunci: Tim. Cipariu, George Barițiu, Axente Severu, cav. I. Pușcariu, baron Vasile Pop, Dr. I. Rațiu, Iacob Bologa ș. a. cu scopul de a înainta cultura poporului român prin tipărire de cărți bune și folositoare, a înființat și va înființa și susține bibliotecă populare în fiecare comună, bibliotecă regionale în fiecare centru de despărțământ și o bibliotecă mai mare centrală; a întemeiat și va întemeia și susține muzee regionale în centrele despărțământelor, pe lângă un mare Muzeu Central; a ridicat și va ridica și susține case naționale în toate comunele românești; a aranjat și va aranja expoziții etnografice (de porturi, de jocuri naționale etc.), de agricultură, de grădinărit, pomărit, de copii, industriale, artistice ș. a.; a ținut și va ține conferințe și prelegeri populare; a acordat și va acorda premii și burse (stipendii); a înființat și va înființa bănci populare, cooperative ș. a.; a instruit și va instrui pe analfabeți (pe ceice nu știu ceti și serie). „Asociațiunea“ e împărțită în despărțăminte (cercuri), iar acestea în comune sau agenturi. 4 persoane pot face o agentură și cere prin directorul despărțământului o bibliotecă dela

---

Abonați publicațiile „Asociațiunii“!

„TRANSILVANIA“

Cea mai veche revistă românească din Ardeal

Apare lunar.

Costul abonamentului anual:

pentru membrii „Asociațiunii“ . . . . . 100 Lei
pentru nemembri . . . . . 200 Lei

Abonați-vă la „Biblioteca Poporală“.

Ultimii numeri conțin următoarele:

- Nr. 130. Calendarul „Asociațiunii“ pe anul 1926 întocmit de Horia Petra-Petrescu.
- Nr. 131. Dușmanii omului. (Vrășmașii sănătății și ai averii) sfaturi practice de Ioan Pop-Câmpeanu.
- Nr. 132. Snoave, chiuituri, povestiri, adunate de Andreiu Bârseanu, cu o biografie a fostului președinte al „Astrei“.
- Nr. 133. Povestea vieții lui Vasile Alecsandri de Gh. Vâlsan membru al Acad. Rom.
- Nr. 134. Moartea lui Asan, povestire istorică de Ioan Al. Lăpedatu.
- Nr. 135. O șezătoare românească. (Material de citit și de cântat).
- Nr. 136. Amor și răsbunare. (Povestiri istorice) de Ioan Al. Lăpedatu.
- Nr. 137. Luptele lui Mihai Viteazul, povestite de el însuș.

Cea mai răspândită publicațiune poporală

„BIBLIOTECA POPORALĂ

:-: A ASOCIAȚIUNEI“ :-:

e îngrijită de secretarul literar al „Asociațiunii“.
cu sprijinul celor mai buni scriitori pentru popor.

Costul abonamentului anual:

pentru membrii „Asociațiunii“ . . . . . 50 Lei
pentru nemembrii . . . . . 70 Lei

Adresa: „ASOCIAȚIUNEA“ Sibiu, Strada Șaguna 6.

Tipografa „Dacia Traiană“, Sibiu.